

Când România era “țara făgăduinței” pentru italieni

M-am gândit să scriu despre români și italieni, despre destinul lor comun de emigranți și imigrați, despre memoria colectivă adesea prea superficială și despre memoria individuală, care e profundă și niciodată uitucă. Cum vă spuneam, nu-mi plac stereotipurile cu care judecăm prea ușor oameni, comunități sau popoare. Iar în ceea ce ne privește, suntem judecați adesea pe nedrept de către italieni, dar același lucru îl facem și noi cu ei. Avem cu toții prea multe prejudecăți, care ne umbresc judecata.

Am hotărât să scriu lasând poveștile de viață să vorbească în locul meu.

Aveam pe vremuri o prietenă pe care o chema Micheti, era un nume de familie foarte rar în zona Transilvaniei, unde era ușor să întâlnești nume ungurești sau nemțești. Simona Micheti avea origini italiene, străbunicul ei venise în România, la începutul secolului al 20-lea, o dată cu primul flux migrator din nordul Italiei spre România. A intrat în România, la fel ca toți cei aproximativ 12.000 de muncitori italieni, cu un pașaport, un contract de muncă și i s-a eliberat un permis de ședere. Înainte de a porni în această aventură, a studiat “ghidul emigrantului în Balcani”, unde li se ofereau toate informațiile necesare: cum puteau ajunge în România, pe mare sau pe uscat, de ce documente aveau nevoie pentru a lucra, care erau salariile la vremea respectivă. S-a îmbarcat cu vaporul până la Constantinopol și de acolo a plecat spre Constanța. A găsit imediat de lucru, era un muncitor calificat, și a lucrat mulți ani în construcții, împreună cu alte câteva mii de muncitori italieni care au construit drumuri, poduri, căi ferate, bănci, școli, biserici, monumente funerare. A avut parte de proteste din partea muncitorilor români, care se vedeau amenințați de străini, și cereau

statului român să aibă prioritatea la angajări, ceea ce s-a și întâmplat prin 1925, când s-a votat "Legea meseriilor". A simțit discriminarea pe propria piele, atunci când s-a îndrăgostit de o româncă, iar familia ei nu putea accepta ca fata lor să se mărite cu un italian.

Domnul Micheti a făcut o mică avere, pentru că, în acea perioadă, cum reiese dintr-un raport al ministrului italian la București, "muncitorii italieni primeau salarii mult mai mari decât le-ar fi primit în patria-mumă". S-a căsătorit, în cele din urmă, tot cu o româncă și s-au stabilit lângă Tulcea, la Greci, unde au plantat viță de vie și au devenit viticultori, au produs mulți ani vin, până când au venit comuniștii la putere și le-au confiscat tot. Au fost obligați să renunțe la cetățenia italiană, și-au naturalizat numele, care a devenit Micheti, cu un t, ca să sune mai românesc, cu doi t suna prea capitalist. În 1935, în România existau, conforma recensământului, circa 60.000 de italieni. În 1950, rămăseseră vreo 10.000. Acum, în România trăiesc peste 3000 de descendenți ai italienilor, sunt recunoscuți ca minoritate etnică și au un reprezentant în Parlamentul României.

Povestea familiei Micheti m-a fascinat la vremea respectivă, și am studiat mult despre emigrația italiană în România de la sfârșitul secolului al 19-lea și începutul secolului 20. Mai ales că lucram part time ca traducător pentru firma unui prieten de-al meu, care avea ca asociați doi italieni, din nord. Erau primii ani după căderea comunismului, când oameni de afaceri italieni au început să facă investiții în România post-comunistă, majoritatea în Transilvania. Veneau să cucerească piața, unii și pe românce, continuând ceea ce au început prin 106 d.Hr, strămoșii lor în Dacia. Giovanni, unul dintre asociați, era din Treviso și nu venise doar ca să facă investiții și bani în România, dar și să afle mai multe despre trecutul tatălui său, care fusese preot catolic în România, condamnat la 15 ani de închisoare, în 1951, într-un proces farsă al "unui grup de spioni și trădători în favoarea

Vaticanului și a centrului de spionaj italian”. M-a rugat să mă documentez pentru el, nu găsise nimic în italiană, doar în română. În urma aceluși proces mulți episcopi catolici și oameni de afaceri au fost condamnați la închisoare, unii au murit, sub torturi (preotul Clemente Gatti), alții au fost ulterior expulzați. După 1950, regimul comunist a început procesul de dispersie a comunității italiene, au fost închise școlile, bisericile, bibliotecile, li s-a interzis să mai vorbească italiana, mulți au fost nevoiți să-și naturalizeze numele. Le-au fost confiscate toate bunurile. Tatăl lui Giovanni a fost expulzat după 5 ani de închisoare. Giovanni trăiește acum în România, a obținut cetățenia română și e unul dintre primii oameni de afaceri italieni veniți în România după 1990. A candidat și la alegeri și a fost o vreme consilier local.

Poate ar fi normal ca cercul să se încheie cu povestea mea, chiar dacă nu am ajuns în Italia cu nici un flux emigrațional, poate doar unul amoros, dacă există așa ceva. Din respect pentru toți emigranții români în Italia care au povești impresionante, despre care s-a scris și s-a vorbit mult, care au fost adesea victime ale campaniilor anti-românești din presa italiană, care au simțit pe propria lor piele senzația de neputință atunci când cei din jur te judecă doar pentru că ești român, nu o să închei cu povestea mea, pentru că nu cred că poate fi reprezentativă. Nu cred că există un final la această poveste, sau poate că un final așteptat ar fi acela de a vorbi despre italienii care au uitat prea ușor trecutul lor de emigranți, de timpul în care “românii erau ei”, dar asta înseamnă că îi judec și nu e asta intenția mea. Așadar vă las pe fiecare dintre voi să scrieți propriul final.